

Træfældning og G/F

Vi bliver i PL ofte spurgt om emnet af foreninger, der gerne vil spare en skilling på sådanne opgaver. Imidlertid er det ikke hverken så enkelt eller billigt at forsøge sig med gør-det-selv, som foreningen sikkert håber.

Noget dækket, andet ikke

Rent generelt må vi sige, at fældning af store træer (4-5 meter eller derover) eller træer nær bygninger mv. skal man som forening holde sig langt fra og i stedet overlade til professionelle firmaer, der ud over erfaring og uddannelse også har de fornødne forsikringer.

Træfældning i denne kategori falder generelt udenfor den kollektive forsikringspakke (er-

hvervsansvarsforsikringen), selv om det ikke kan udelukkes, at Arbejdsskadestyrelsen kan vurdere, at det falder så langt udenfor et sædvanligt arbejdsforhold, at en personskade alligevel vil være dækket i forhold til selve arbejds-skadeforsikringen. Der kan i så fald være forsikringsdækning til en tilskadekommet træfælder, men næppe i forhold til ansvaret for beskadigede bygninger, tilskuere, biler etc.

Skader ved fældning af mindre, ukomplicerede træer, trimming etc. vil formentlig være omfattet af erhvervsansvarsforsikringen, men der vil være en række krav, der bør/skal være opfyldt i forhold til arbejdsudførelsen. Dette følger primært af Arbejds-miljøloven, da arbejdet foregår

på offentligt tilgængelige områder.

Sikkerhed først

Når vi skriver denne slags artikler, forsøger vi at gøre vores bedste for at tage vare på læserens sikkerhed, frem for at forsøge at animere til, at man ikke forsøger sig med noget, man burde have holdt sig fra.

Nogle gange fremmer overdri-velse forståelsen. Hvis man derfor skulle være lidt grov, kunne man sige, at hvis man ikke allerede ved, hvad "sværd", "parerbøjle", "kædebremse" og de andre fag-termer er, eller ved hvordan man strammer og skærper en savkæ-

Fortsættes på næste side >>

de, bør man overlade opgaverne til andre, der har den fornødne kyndighed.

Manglende viden er farligt

Det er ikke forsikring, der er alfa og omega her. Det er folks sikkerhed, og uvidenhed betyder i særdeleshed "nix pille". Manglende viden er farligt for **alle** i et område.

Ligeledes findes der på YouTube nogle "autoriserede" korte film om sikker brug af motorsav, men vi anbefaler, at man tager et egentligt kursus, da man ikke opnår nogen erfaring alene ud fra en video. Et er teori – noget ganske andet er praksis. Så kan man altid genoverveje, når man har taget et passende kursus.

For at forsøge at illustrere en del af kompleksiteten og regler gennemgår vi i det følgende kort de sikkerhedselementer for motorsavens brug og forudsætter ellers, at man har et vist grundkendskab.

Overhold dette

Som et minimum kan nævnes følgende gode anbefalinger:

- **Unge under 18 år må aldrig arbejde med skærende værktøj (Arbejdstilsynets regler)**
- Der skal være de fornødne værnemidler til stede. Hermed tænkes på skæresikre støvler, bukser, jakke, handsker, hjelm med vesir og høreværn. Uanset hvor trivial en opgave måtte synes at være, bør der ud over det fornødne sikkerhedsudstyr være en lettilgængelig førstehjælpskasse med kompresforbindinger i området.

- Værktøjet og værnemidler skal – specielt såfremt det er foreningen, der ejer dette – være løbende vedligeholdt og funktionelt. Det vil rent bevismæssigt være en god ide at føre en egentlig logbog over tilsyn, reparationer mv. Den, der forestår arbejdet, skal være udførligt instrueret i brugen af værktøjet samt have fornødent kendskab til sådant arbejde. Ikke noget med "dette kaldes en motorsav-og-smut-så-ud-og-leg"-mentalitet. Lad den, der bruger værktøjet, skrive under på, at denne mener at have modtaget instruktion mv. samt, at der er stillet værnemidler til rådighed.
- Kontroller at kæden er korrekt strammet og skarp, samt at sikkerhedsfunktioner på værktøjet er til stede/virker, inden arbejdet igangsættes (se afsnittet Motorsavens sikkerhed).
- Områder, der arbejdes i, skal kunne afspærres, således at uvedkommende ikke videre kan bevæge sig ind i det potentielt farlige arbejdsområde.
- Andre arbejdende i området bør indskræpes en sikkerhedsafstand i forhold til det udførte arbejde. Generelt bør det kun være den udførende person, der befinder sig indenfor træets faldområde. Faldområdet bør

anses som værende 360 grader rundt om træet og med en radius svarende til minimum træets højde.

- Brug generelt aldrig skærende værktøj over skulderhøjde eller fra stiger.
- Sørg for at have kile(r) og hammer i nærheden, hvis træet måtte klemme motorsaven fast.
- Planlæg på forhånd en eller flere flugtruter, hvis det går galt.
- Bruges der træktov på træet, bør tovet aldrig være bundet omkring folks person eller vikellet om hænder. Vælter træet pludselig i den forkerte retning bør et sådant tov kunne slippes straks! Der er store kræfter i selv små træer.
- Lad være med at forsøge træfældning i blæsevejr! Der er bestemt ikke brug for flere uregelmæssige faktorer i et sådant arbejdsprojekt.
- Arbejd aldrig alene! Sørg for, at der er andre i nærheden, der om fornødent kan tilkalde hjælp og yde førstehjælp.
- Hav altid to hænder på motorsaven! Langt de fleste skader sker på hænder og fingre, fordi der holdes på emner med den ene hånd, og saven dermed kun betjenes med den anden hånd. Hav derfor også altid en hånd på savens forreste håndtag, når der skæres.

Alt efter fabrikat vil skæresikkert sikkerhedsudstyr i sig selv alene koste omkring 7.000 kr.

Motorsavens sikkerhed

Forudsætningen, for i det hele taget at kunne arbejde med en kædesav, er, at

- kæden er strammet korrekt
- kæden er skarp.

Kæde

Man kontrollerer kædens korrekte spænding ved at gribe fat om kæden på sværdets underside trække denne fri af sværdet og slippe. Kæden skal "smække" tilbage og lægge sig ind til sværdet. Er der luft mellem kæden og sværdet, skal kæden strammes.

Vær opmærksom på, at kæder strækker sig hele tiden, så det er vigtigt at kontrollere jævnligt.

Filning

Savens kæde bør files mindst hver gang, den har været brugt. Så efter endt arbejde, bør værktøjet renses og klargøres til næste gang – herunder en kærlig behandling af kæden.

Kædens "tænder" bør files flere gange i løbet af en arbejdsdag. Som tommelfingerregel kan man sige, at kæden bør files hver gang, der tankes.

En dårlig eller manglende filning af kæden øger vibrationer fra saven (se afsnittet Særligt om sikkerhed) og en sløv kæde kræver et større pres mod træet, hvilket kan være årsagen til udmattelse og uopmærksomhed.

Savens sikkerhedsudstyr

Motorsaven skal være forsynet med:

- fangtap
- kædebremse
- gasspærre.

Fangtap

En fangtap opfanger kæden, hvis denne springer af eller knækker.

Kædebremse

Inden man bruger motorsaven, er det vigtigt, at savens bremse er rengjort og kædebremsens funktion er kontrolleret. Kædebremsen skal kunne udløses ved et let tryk fremad på parerbøjlen.

Man afprøver funktionen med motoren startet og fuld gas. Kæden skal standse øjeblikkeligt, når man trykker på parerbøjlen.

Gasspærre

Alle motorsave skal være forsynet med en gasspærre, som forhindrer at motoren gasser utilsigtet op.

Særligt om sikkerhed

Arbejde med slag-/vibrationsværktøj øger risikoen for at få Raynaud syndrom – også kaldet "hvide fingre". Der er i praksis tale om skader på blodcirkulationen i fingrene.

Dette kan være en meget smertefuld tilstand og er uheldbærende, undlad derfor at undervurdere risikoen.

Til at modvirke/nedsætte risikoen, kan man købe særlige handsker, der kan nedsætte vibrationer fra motorsaven.

Derudover bør man generelt sørge for, at hænderne holdes varme, og at der indlægges jævn-

lige pauser i arbejdet, således at blodcirkulationen i fingrene holdes i gang.

Selvskovere og sankere

Personer, der i fritiden skover eller sanker i statens, kommunens eller i private skove, skal overholde de samme regler og love, som gælder for professionelle skovarbejdere, dvs. at Arbejdsmiljøloven også skal overholdes i fritiden og af alle borgere.

I Arbejdsmiljøloven står der, at arbejdet skal foregå sikkert og sundhedsmæssigt forsvarligt.

Derfor skal selvskovere og sankere altid sørge for den korrekte sikkerhedspåklædning, ved arbejde med motorsav. Arbejde med motorsav skal tilrettelægges og udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Arbejde med motorsav må ikke udføres af personer under 18 år! (dette kan ikke gentages nok)

En skovejær påtager sig intet ansvar eller erstatningspligt over for en selvskover eller sanker som er kommet til skade med eget udstyr.

